

Länsstyrelsen Västra Götalands län
Naturavdelningen
Sven Swedberg
403 40 GÖTEBORG

sv.en.swedberg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsens ansvar i älgförvaltningen

I propositionen älgförvaltning i samverkan (2009/10:239) som ligger till grund för dagens älgförvaltning anges det att målet är en livskraftig älgstam av hög kvalitet som är i balans med betesresurserna och en produktionsanpassad älgjakt. Förvaltningen bör ta hänsyn till viktiga allmänna intressen som rovdjur, motverkande av trafikolyckor med älg, skador på skog samt inverkan på övrig biologisk mångfald.

Regeringen anger under skäl för sin bedömning att:

”Av förarbetena till jaktlagen framgår att älgstammens storlek genom lämplig avskjutning ska anpassas till betestillgången, de areella näringarna och trafiksäkerheten och att detta innebär att älgjakten ska vara produktionsanpassad...”

”När älgstammens storlek anses lämplig med hänsyn till detta bör beskattningen därefter avse vad som produceras, dvs. jakten bör anpassas till reproduktionen.”

”Älgstammens storlek måste anpassas till den rådande och den framtida fodertillgången. Prognoser om den framtida fodertillgången för älgen är därför av central betydelse för möjligheten att anpassa älgstammen till betesresurserna. Hänsyn måste också tas till förekomst av stora rovdjur, förutsättningarna för skogsproduktion och den biologiska mångfalden.”

Föregående års älgbetesinventering; SydÄbin, visar ett mycket beklämmande resultat avseende betestryckets och skadorna på tallungskogens omfattning. De fem av Västra Götalands nio älgförvaltningsområden som inventerades 2014 visar på stora skador. Färska skador på tallungskog om 16,82 % (8,7 - 29 %), rönn, asp, sälg och ek saknas eller är hårt betade i 81 % av provytorna (76 – 85 %) och 69,4 % (45 – 93 %) av tallmarkerna är återbeskogade med gran eller annat trädslag än tall.

Det är långt över svenskt skogsbruks mål för klövviltbete. Målen accepterar 2-5 % färska skador per år. Det skall vara möjligt att i hela landet föryngra skogsmarken med lämpligt trädslag, minst sju av tio föryngrade tallstammar skall vid fem meters höjd vara oskadade och rönn, asp, sälg och ek skall kunna bli trädbildande där de är naturligt förekommande.

LRF Västra Götaland finner med utgångspunkt i det vi angivit ovan det mycket anmärkningsvärt att länsstyrelsens ansvariga tjänstemän anger att de på grund av hög arbetsbelastning inte har möjlighet att granska planer som rör förvaltningen av älg med utgångspunkt i tillgång på foder eller resultat från älgbetesinventeringar.

I syfte att säkerhetsställa att angivna förslag till avskjutning leder mot uppfyllelse av föreslagna mål anger tjänstemännen att de enbart har möjlighet att granska de mål och nulägesbeskrivningar som älgskötselområdena anger i antal älgar per 1000 hektar, könsfördelning, slaktvikter, reproduktion samt planerad avskjutning.

LRF Västra Götaland har förståelse för att prioritering av uppgifter behöver ske vid hög arbetsbelastning. De parametrar som tjänstemännen väljer att granska är också viktiga för att målet om en kvalitativ och produktionsanpassad älgstam skall nås. Dock är det fullständigt oacceptabelt att länsstyrelsen väljer att bortse från de viktigaste parametrarna: fodertillgången och betestrycket.

Tillgång till foder av bra kvalitet, d.v.s. örter, tall, rönn, asp, sälg och ek, är grundförutsättningen för att hålla och förvalta en älgstam av hög kvalitet. Reproduktionen begränsas av betesresursen. Tillgången på foder av god kvalitet ger förutsättningar för älgkon att bära fram kalven/kalvarna genom dräktighets- och digivningsperioden. Vid foderbrist lyckas hon i sämsta fall inte ens bära fram en kalv.

Vikande reproduktion och slaktvikter för kalv, som tyvärr många områden i länet uppvisar, är skarpa signaler om att tillgången på foder och kvalitén på fodret tryter. Anpassas inte älgpopulationen efter foderresursen har övriga åtgärder för att uppfylla mål för könsfördelning, slaktvikter och reproduktion ingen verkan. Förvaltningen måste ta avstamp i grundförutsättningarna!

Länsstyrelsens tjänstemän lägger hela ansvaret för att balansera älgstammen efter foderresurs och rådande betestryck på älgförvaltningsgrupperna. Älgförvaltningsgrupperna skall givetvis ha ett ansvar i samtliga delar som rör älgförvaltningen. Dock får inte länsstyrelsen backa undan från myndighetens hela ansvar i älgförvaltningen. Ett sådant agerande ger mycket tvetydiga signaler till övriga aktörer (markägare, jägare, älgskötselområden) i älgförvaltningen.

Likaså behöver länsstyrelsen redigera tidsplanen för när älgförvaltningsplanerna skall vara myndigheten tillhanda för beslut. För att älgförvaltningsgrupperna vid behov skall kunna revidera älgförvaltningsplanerna i god tid inför årets älgjakt tillhandahålls de resultatet från älgbetesinventeringen, SydÄbin, under maj månad. Länsstyrelsens intention om att fastställa planerna först i november motverkar älgförvaltningsgruppernas handlingsutrymme om att under pågående jaktår kunna revidera förvaltningen i syfte att förvalta älgpopulationen efter foderresursen. Länsstyrelsens tidsplan innebär att eventuella åtgärder som

behöver implementeras försenas med ett år. Länsstyrelsen behöver därför fastställa planerna i god tid innan älgjaktens start.

LRF Västra Götaland hemställer att Länsstyrelsen i Västra Götalands län tar sitt fulla ansvar vad gäller förvaltningen av älgpopulationen i enlighet med riksdagsbeslutet om en kvalitativ och produktionsanpassad älgförvaltning i balans med foderresursen.

Med vänlig hälsning

Sofia Karlsson
Ordförande
LRF Västra Götaland

Robert Larsson
Regionchef
LRF Västra Sverige